

Observatoriulu ese de doue ori in septimana, Mercuria si Sambat'a.

Pretiuu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singlarici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu VI.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressede de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 76.

— Sibiu, Sambata 24/6 Octobru. —

1883.

Câtra domni lectori!

Pentru acei dñi abonati cari platisera pretiuu diariului nostru pe terminu numai pâna la 30 Sept. st. v. deschidemu abonamentu nou dela 1/13 Oct. inainte, cu pretiurile semnate in fruntea diariului nostru; éra dela acei domni cari in cursulu verei nu apucaseru a se abona pe alu doilea semestru, primimu prenumeratiune si numai pe cele trei luni din urma ale anului c. cu 2 fl. v. a. si in strainatate cu 5¹/₂ franci.

De altumentrea exemplarie intregi mai avemu pe semestrulu II-lea dela Iuliu încóce, éra câteva si pe anulu intregu.

Unu diariu cá „Observatoriulu“ sau ori-care altulu, daca nu este cotidianu si nici mare câtu usi'a casei, nu se póte fali cu „scirile cele mai próspete si mai variate, nici cu o mie de curiositati adunate din tóta lumea“; dara fórti'a diarielor mici care esu numai de 2—3 ori pe septimana, nici nu póte nici nu trebuie se stea in gramadirea de sciri si curiositati, care potu se interessedie pe câte unu publicu satiatu si resfatiatu in lecturile cele mai variate, totuodata siguru de existenti'a sa politica. Vocatiunea principala anume a unui diariu politicu romanescu, care trebuie se apara in laintrulu acestei monarchii, este cu totulu alt'a: tractarea critica a evenimentelor dupa ce ele s'au complinitu, buna-óra precum se face in diariile politice hebdomadarie sau si lunarie din Franci'a, Angli'a, Germani'a etc., alu caroru coprinu isi are valórea sa si preste dieci de ani. Restulu, adeca sciri efemere si curiositati intra numai cá sarea si piperulu in bucate. Trebuintiele actuali recunoscute si simtite de o natiune intréga sau de o parte considerabile a ei, precedu, primédia pe tóte celelalte. Alaturea cu acestea se tractédia evenimente straine, care potu se aiba ori cá au de siguru influintia decisiva asupra patriei si natiunei nóstre.

Asia de exemplu in momentele de fácia revolutiunea din Croati'a, cris'a din Serbi'a, frapant'a întórcere a lucrurilor din Bulgari'a si mai pre susu de tóte demersulu ce a luat gubernulu Romaniei participandu — Ddiu scie cum — la luptele diplomatice pâna acum mai multu clandestine, care decurgu intre Russi'a si Austro-Ungari'a de câteva ani încóce, sunt totu atâtea evenimente, care nu se póte cá se nu aiba influintia buna sau rea, si asupra intregului poporu de nationalitate romana, câtu se afla in monarchi'a acésta.

Strainii adversari seculari ai nostrii nu voru fi, precum n'au fostu nici-odata asia de nebuni pentru sinesi, cá ei se ne deschida ochii prin press'a lor si se ne invetie ce avemu se facemu cá se scapamu de sierbitutea in care amu cadiatu din nou. Ddca romanii voiescu se fia informati exactu asupra naturei evenimentelor, éra nu insielati si pacaliti de mórte, se'si sustina toti din tóte partile macaru puçin'a pressa periodica representata prin câteva diarie existente. Red.

Alte informatiuni despre tinut'a de pâna acum a romanilor din statulu Ungariei.

(Urmare din Nrii 73—75).

Celu mai manosu anu din periodulu legislativu regnicolaru alu casei reprezentantilor Ungariei, a fostu celu dela 1868, in care se votara intre alte multe legi, si art. IX, despre inarticularea metropolielor romane, si a bisericii greco-orientale despartite de cea serbésca, sub a carei potestate ierarchica despotica era incatenata sute de ani, i se dete si garantá autonomi'a cu cele mai frumóse si liberali institutiuni; dara totu atunci in acelasi anu, aceiasi legislatiune fauri si art. de lege XXXVIII, despre invetiamentulu resp. instructiunea publica in scótele poporale din intréga tíer'a, fara deosebire de nationalitati si confessiuni religiose.

Ambele aceste legi, cari atingu mai aprópe pe romanii din statulu Ungariei si altele urmate mai apoi anume, art. XLIV din 1868, despre „egal'a indreptatire a nationalitatiloru, sunt bine cunoscute dóra si confratiloru de dincolo si anume celoru dela „Romanulu“, cu cari barbati nostri mai de frunte de dincóci, adeseori au avutu ocazioni a veni in atingere si a se informá despre tóte referintiele nóstre mai bine.*)

La aducerea, adeca discutarea si votarea acestoru legi, cine nu scie cum s'au luptatu si manifestatu deputatii nationalitaliloru si mai virtosu cei romani in diet'a tierii?

Urmá apoi proiectulu de lege art. XLII din anulu 1870 despre municipiile comitatelor si comunelor rurale, la a carui desbatere deputatii romani toti cá unulu au fostu ingageati in lupta. Cine nu-si va aduce aminte de escelenta si classic'a vorbire a ilustrului barbatu dr. Ales. Mocioni, carea fusese nu numai aplaudata, ci si admirata chiaru de cei mai mari corifei ai magiarilor.

Vedeti, atunci éra alta epoca, alte constelatiuni, altu spiritu patrioticu, dar si alti ómeni intre corifeii, politici si diplomatii magiari din parlamentulu Ungariei, éra marele patriotu glorificatulu liberalu Franciscu Deák, ministrulu cultelor si alu instructiunei publice, renumitulu si eruditulu literatu Josifu Ötvös, si apoi altii cari stateau in fruntea partiei gubernamentale numite „partida deakiana“; adeca a majoritati parlamentului, éra fácia de acésta, séu mai bine contra acseteia statea partid'a „opositionala“ fórté numerosa, sub conducerea estremu-liberalului corifeu Coloman Tisza, care dela 1875 încóce este siefu de cabinetu ministru-presiedentu pâna in diu'a de astadi.

Deputatii nationalitaliloru, — cum bine se scie — dupa principiulu politicu comunu profesatu, erau ingagiati la ambele partide regnicolare, adeca cei mai multi apartíneau partidei atunci liberali opositionali din stâng'a, éra unii puçini partidei deakiane; dar cu tóte acestea, candu si de câte-ori éra vorba se vina pe tapetu vreo cestiune de interessu pronuntiatu specificu nationalu, séu celu puçinu de natura séu caracteru nationalu, cu totii se intruneau in conferintie (clubu) si consultau prealabilu asupra atitudinei si rolului ce si unii si altii facare la locul seu in drépt'a séu in stâng'a au se ia, se informadie pe cei multi colegi magiari, nisuinu a'i castiga prin informatiuni si capacitari amicabile, colegiali, pentru respectiv'a cauza ce atíngea cutare interessu specificu nationalu, cum erau buna-óra si legile mentionate mai susu.

Sciu óre confratii nostri dela „Romanulu“, „Natiunea“ si celelalte diarie din Bucuresci, ce atitudine fariseiesca aretá pe acelu timpu vatavalu acelei partide opositionali din stâng'a parlamentului, actualu ministru-presiedente Tisza fácia de deputatii dietali de nationalitate nemagiara, cari se inrolasera din principiu politicu comunu in taber'a sa? cum erau Mocionescii, Babesiu, Desseanu, G. Popu, Stanescu si toti ceilalti. Elu escelenti'a sa de astadi, éra pe atunci celu mai aprigu oponentu contrariu alu partidei deakiane, carea facea majoritatea in parlamentu pe partea gubernului; éra cátra nationalitati se aratá tolerantu si chiaru spriginitoriu pe fácia pentru justele loru pretensiuni.

Amu fi fórté nedrepti si nerecunoscatori cátra acelu trecut, déca nu l'amu inprospeta in memori'a publicului cititoriu mai virtosu acum, candu constelatiunile actuali ne constringu a e ocupá mai

*) Ve insielati, in Romani'a intréga nu se afla unu singuru indigenu, care se aiba timpu de a se ocupa cu legislatiunea Ungariei nici macaru o óra intr'unu anu. Chiaru romani din Ungari'a, juristi de professiune, daca se stramuta cu locuinti'a in Romani'a, nu se mai ocupa de locu cu legislatiunea tierii sale natale, cá si cum nici nu ar mai exista. De aici vine total'a necunóscre a relatiuniloru de dincóce. Red. „Obs.“

in adinsu cu elu si a caraterisa tristele urmari rezultate din schimbarea impregiariloru prin metamorfosele fusiunei partideloru din parlamentulu Ungariei intemplate in anulu 1875, in calcaiulu careia si dlu Tisza metamorfosatu in credeulu seu politicu preste nópte, in urm'a dimissionarii lui Lonyay deveni immediatu siefu alu cabinetului, formandu din taber'a fusionata marea partida gubernamentalá numita liberala!

Nu se póte nega, cá partid'a dlui C. Tisza au contribuit fórté multu la votarea tuturor legiloru din 1868 si resp. la cea municipalá si comunala din 1872; dar nici acea impregiurá nu trebuie uitata, cá si deputatii nationalitaliloru, si mai cu séma ai nostri romani, cari aderaru la opositione, inca au contribuitu o buna parte la sporirea si avantagiulu acelei opositioni, carea inmultindu-se in numeru totu mai mare si consolidandu-se, deodata crescú preste crescutulu partidei deakiane, care pâna aci avea majoritatea in parlamentu pe partea gubernului.

Gubernulu esitu in a. 1875 din fusiunea celoru doue partide a prevediutu si sciutu fórté bine, cá schimbandu-se constelatiunile, si prin aceste ajungendu elu la putere, cu o tabera de partizani dresati si bine disciplinati, dominandu si dispunendu de majoritatea preponderanta in parlamentulu legislativu, va fi in stare de a retedia, mutila si sfasiie tóte acelea legi cátu de puçinu salutarie pentru cetatienii statului de nationalitate nemagiara, chiaru acelea legi cari se votara si cu concursulu si consentimentulu seu valorosu, ce-lu manifestase pe atunci cá corifeu alu opositionei.*)

Li este óre cunoscutu confratiloru dela press'a conationala din Romani'a, de ce spiritu si valóre problematica au fostu si ce consecintie funeste au avutu chiaru si acelea câteva legi cardinali pentru nationalitati, pe cari parlamentulu tierii nóstre le-au adusu in anulu 1868 cu consimtiementulu dlui Tisza si alu partidei sale opositionali? Este fórté de lipsa si inca tocmai acuma, se le cunósca bine, candu diariile de dincolo se paru a pune pondu pe revelatiunile si reclamele siovinistice ale diariului

*) Cu permissiunea dvóstra a romaniloru din Banatu: Noi nu ne miramu de acelea manopere ale gubernului esitu din fusiunea partideloru, cátu mai virtosu de acea credulitate de ómeni buni a celoru mai multi deputati romani si a unui mare numeru de barbati de altumentrea fórté inteligenti din acea epoca, cari nu numai pusera temeiú cá de granitu pe acelea doue trei legi facute in doi peri, dara se consolau inca si cu promissuni facute loru de cátra cei mai rafinati politici ai magiarilor. Tóta lumea européna scie, cá unu parlamentu esitu in altu periodu, din alte alegeri, are dreptulu suveranu cá se ia la revisiune, se modifice, se reformadie si chiaru se anuledie ori-care legi, macaru si tóte câte se voru fi votatu de cátra parlamentele anteriori. Chiaru legi fundamentali se potu schimba mai virtosu acolo, unde nu e prevediutu in constitutiune, in legea fundamentala a statului, cá legi fundamentali nu se potu lua in revisiune nici a se schimba de cátra corpuru legislative, ci numai de cátra adunari constituanté convocate pe temeiulu unei alte legi electorale speciale. Apoi a pune temeiú pe promissuni, buna óra cum era cele dintre anii 1861—66 si chiaru pâna in a. 1872, acésta era mai multu decâtu naivitate, candu se sciá fórté bine, din mii de casuri, din patria si din afara, cá in politica nimicu nu a remasu sacru, ci cá se calca nu numai promissuni, dara si juramentele cele mai solemne, puse pe numele lui Ddiu, in care nu mai credu, pe mantuinti'a sufletului, de care epicureii (fórté multi in dilele nóstre) isi batu jocu, pe capulu membriloru familiei proprie, de care nu le mai pasa, pe onóra personala, de care n'au nici idea. Sub pretestu de Salus reipublicae suprema lex esto, se ia in risu chiaru moral'a, se inventa o multime de fictiuni, cá si cum ori-ce se intempla in statu ce nu e pe gustulu lor, ar amerintia existenti'a statului.

De altumentrea este invederatu, cá in a. 1875 Deakistii s'au retrasu dela gubernu in prea buna intielegere cu Tiszaistii. Ceia mersesera dupa aloru parere prea departe in favóra nationalitaliloru; deci cá se nu tréca de minciunosu, daca ar fi cercatu a retrage din ce au datu, lasara frenele in man'a celelalte partide, care nu se obligase la nimicu. Red. „Obs.“

„La Gazette de Hongrie“, care ne face imputari si ne dascalesce pentru indiferentismu si neactivitate in viața constitutională. Éta numai un'a dintre cele patru legi memorabile din 1868, că de exemplu si dovéda eclatanta a maiestriei parlamentare:

Abia se promulgă art. IX alu legi din 1868 despre inarticularea metropolielor si resp. garantarea autonomiei bisericeii gr.-orient. romane din Ungari'a si Transilvani'a, candu dupa câteva septemani, ministrul cultelor si alu instructiunii publice, presentă camerei proiectulu de lege art. XXXVIII totu din acelu auu, despre instructiunea publica in scólele populari, care dupa-ce se censură si stracurà prin o comisiune esmisa din dieta, pe langa tóte reclamarile si protestarile confessiunilor si in mani'a argumentelor aduse in contra aceluia din partea deputatilor nationali, că acelu proiectu taia fôrte afundu in autonomi'a confessiunilor garantata prin art. XI de mai susu, ale caruia dispositiuni esentiale, le alterédia, vatama si face ilusorie, totusi fù redicatu la valóre de lege.

(Va urmá.)

Dela Lugosiu.

In art. „Trei prefecti dimissionati“ din Nr. preced. 75 ne descoperiram dorinti'a, că romanii, din comitatulu Carasiu-Severinu sau voidu a fi mai exacti, din tóte comitatele locuite de romani se arunce prin pressa lumina cătu se póte mai mare preste situatiune, pentru-că nu cumva minciunile propagate in adinsu asuprale prin press'a ungrésca si prin necurmâte denuntiari dracesci primite cu mare placere in Budapest'a se se sparga érași totu numai in capulu lor. Dupa acestea indata a dou'a di primindu „Luminariulu“ dela Temisióra Nr. 75 avuramu satisfactiunea că se citimu intrensulu o informatiune destulu de clara despre nou'a schimbare in prefectur'a numitului comitatu prin aducerea de a dou'a óra a dlui Carolu Tabajdi, carele mai fusese acolo prefectu in restimpu de 21 luni, adeca până cătra finea anului 1881, pre candu se portase fôrte aspru cu romanii, éra acuma, la a dou'a instalare a sa se arata multu mai blandu, óresicum schimbatu cu totulu. Se pare inse că romanii banatieni astadata n'au fostu uitatu suferintiele si urgi'a din trecutu asia curendu, precum cam erau dedati ddloru de cătiva ani incóce, au desvoltatu si mai multa solidaritate, căci s'au adunatu si au consultatu impreuna, apoi pentru dío'a instalarei au alesu pe on. dn. advocatu Brediceanu că se respundia dlui comite supremu in numele lor. Acelu discursu alu numitului oratoru din lipsa de spatiu remane a se publica in Nr. viii.

— Intre acestea dn. Patyánszky prefectulu destituitu, atacatu fiindu in „Pester Lloyd“ din 20 Sept. mai virtosu sub pretestu că densulu ar fi fostu preste mesura indulgentu cu romanii si ar fi lasatu pe dacoromanisti că se si alerge caii in voi'a lor, se apara in acelasi diariu preste asteptare de bine si inca asia, că dà celor 300 mii de romani din acelu comitatu, unu testimoniu stralucitu scriindu: „poporatiunea romanesca a fostu totu-deauna loiala si cu simtiemente patliotice. Nedrépta o tînu eu si astadi acea agitatie contra romanilor.“ Si mai departe: „Inviniri care suspitionédia fidelitatea atātu de desu probata si loialitatea poporului din Carasiu-Severinu si in specie a poporatiunei granitieresce, de mai nainte sunt lipsite de ori-ce temeiu.“

Acu mai este de observatu, că dn. Patyánszky inainte de a fi inaliatu la rangulu de prefectu, mai servise totu intre romani in diverse functiuni preste douedeci de ani, prin urmare avuse ocaziuni bogate de a'i petrunde până in rinichi. De aici urmédia, că testimoniuulu seu datu romanilor la provocarea vrasmasiloru acestui poporu este totu-odata o palma buna trasa chiaru si unoru prefecti cari nu se mai satura a incarca archivele cu fabule si miniuni inpertinente scornite despre romani.

Din Romani'a.

Bucuresci. Dupa întórcerea dlui ministru-presiedinte J. Brateanu in patri'a sa din a dou'a caletoria, a mersu mai antaiu la Sinai'a sau adeca la regele, éra de acolo venindu la Bucuresci sambata in 17/29 Septembrie, unde i esisera spre in-

timpinare ministrii cu multi functionari si cetatieni mai alesu comercianti unu numeru considerabile din totu ce are capital'a mai bogatu si inteligentu. Dupa felicitari de buna venire ministrulu-presiedinte le-a disu: „Ve aducu pace!“

Pacea o doria Romani'a celu mai puçinu pe vreo cinci ani inainte, precum s'a disu mai de multei, anume de candu cestiunea Dunarei se pusese la ordinea dilei cu atātu violentia. Romani'a simtia necesitatea imperiósă de câteva reforme si ameliorari mari inlaintulu statului, de acelea, care se potu realiza numai in timpu de pace sigura cu successu fericitu. De ce natura va fi pacea adusa de dn. ministru-presiedinte, se va afla mai tardiu. Intr'aceea o multime de conjecturi ale diarielor amutira, pentru-că se urmedie altele in loculu lor. Se dicea, că indata ce se va întórcie ministrulu, se voru convoca in sesiune estraordinaria camerele; acum inse diarele gubernementali asigura că convocarea se va intempla numai pe 15/27 Octobre asia precum se decisese mai de inainte, că se se apuce de revisiunea constitutiunii si mai virtosu a legi electorale, căci aceste camere alese in primavar'a trecuta sunt proprie constituante, nu legislative intru intielesulu comunu.

— In capitala s'a deschisu o espositiune de cătra o societate cunoscuta sub nume de cooperatori. Preparativele i s'au facutu in cursulu verei. Press'a capitalei inca n'au apucatu a releva mai de aprópe rezultatele ei. Tóte ramurile activitatiei omenesci dau patriotiloru Romaniei materie de cugetatu, loculu ántaiu inse ilu ocupa agricultur'a cu ramificatiunile sale. S'au cerutu inse in Romani'a că si in alte tieri preste patrudieci de ani, până candu se ajunga celu puçinu proprietarii mai inteligenti că se se mai convinga, că si agricultur'a are trebuintia de carte, de invetiatura si inca fôrte multa. Cea de ántaiu economia de modelu (ferma modela) intemeiata de veteranulu agronomu J. Jonescu inainte de ani patrudieci avuse a lupta cu greutati atātu de mari, in cătu cu tóta perseveranti'a dsale, a fostu silitu a si curma de repetiteori ori activitatea si a se duce in Turci'a. Pe atunci mai nimeni nu voia se audia in Romani'a de agricultura rationala. Abia in domni'a lui Alexandru Cusa se infintia o scóla de agricultura sub directiunea dlui Aurelianu, care inca avuse se lupte cătiva ani cu greutati estraordinarie, până candu cu incetulu strabatura in publicu alte idei sanetóse, mai virtosu dupace acea scóla dela Herastrau defe unu numeru de agronomi bine preparati, cari se impartira anume pe la mosii mai mari.

In anulu curentu s'a mai infintiatu o scóla de agricultura pentru Olteni'a. Intr'aceea se publicà si o lege votata si sanctionata estimpu, de coprinsu care merita se fia cunoscutu preste totu pe unde este cunoscuta limb'a romanesca.

Lege

pentru invetiamentulu agricolu.

Art. 1. Invetiamentulu profesionalu agricolu se va da in trei grade:

- In scólele practice de agricultura.
- In scólele regionale de agricultura.
- In scól'a superióra de agricultura.

Art. 2. Scólele practice de agricultura se voru infintia treptatu in fiacre judetiu.

Scólele regionale se voru infintia de asemenea in duoe sau mai multe judetie, a caroru cultura se asemana.

Pentru intréga Romani'a se va infintia langa Bucuresci, la Herestreu, o scóla superióra de agricultura.

Art. 3. Invetiamentulu profesionalu agricolu se dà in tóte gradele cu cheltuial'a statului.

Titlulu I.

Scóle practice de agricultura.

Art. 4. Scól'a practica de agricultura se infintiedia in fia-care judetiu pe o mosie a statului din cele mai bine situate pentru acestu sfarsitu.

Ministeriulu de agricultura, in unire cu acelu alu financioloru, alege mosi'a.

Art. 5. Din mosi'a statului pe care s'ar infinti'a scól'a practica de agricultura se va afecta pentru acestu scopu o intindere de 100 până la 150 hectare.

Art. 6. Elevii scóleloru practice de agricultura voru primi o instructiune practica si rationata asupra lucrariiloru campului, cresterii si intretinerii viteloru, gradinaritului si fabricarei branzeturiloru si, dupa localitati, pe cătu se va putea, si asupra fabricatiunei vinului, cresterii gandaciloru de matase si albineloru.

In deosebi de acésta pentru fiacre scóla, pe cătu se va putea, se va infintia unu atelieru pentru reparatiunea instrumenteloru agricole.

Art. 7. Invetiamentulu in scólele practice de agricultura tine doi ani.

Programele se facu de ministeriulu agriculturiei; acesta va ingriji că se se tiparésca cartile elementare trebuitóre invetiamentului.

Art. 8. In scólele practice se primescu numai copii cari au trecutu cu successu cele patru clase primare.

Ei voru fi intretinuti in scóla cu spesele particulariloru, judetieloru sau comuneloru.

Stipendiulu unui elevu este 300 lei pe anu.

Regimulu eleviloru si imbracamintea va fi cea obicinuia de tierani.

Economiile ce s'ar face din intretinerea eleviloru, se voru impartii intre dènsii la esirea din scóla.

Art. 9. Ministeriulu de agricultura va infintia pentru fia-care scóla trei până la cinci stipendii, cari se voru acorda celoru mai buni scolari.

Art. 10. In fia-care scóla practica se va cultivá deosebitu o intindere de siése hectare, se servésca de modelu pentru imbunetatirea culturiei cei mici a sateniloru.

Titlulu II.

Scóle regionale.

Art. 11. Se voru infintia pentru tóta Romani'a celu puçinu trei scóle regionale de agricultura: un'a in centrulu Olteniei, alt'a in centrulu Moldovei si a trei'a in mijloculu tieriei.

Art. 12. Scólele regionale nu se potu asiedia de cătu pe proprietatile statului si pe cari mai dinainte va fi esistandu o scóla practica.

Art. 13. In scól'a regionala se predau urmátórele cursuri:

- Agricultura.
- Economi'a rurala.
- Legislatiunea rurala.
- Economi'a forestiera si silvicultura.
- Botanic'a.
- Notiuni elementare de chimie, fisica si agricola.
- Notiuni elementare de mineralogie si geologie.
- Zootechni'a cu notiuni de zoologie si veterinaria.
- Constructiuni rurale.
- Arpentagiulu aplicatu la mesuratóre.
- Orticultura.
- Comptabilitatea.

Art. 14. Invetiamentulu in scólele regionale tine trei ani.

Art. 15. Aspirantii elevi se primescu prin concursu, dupa unu programu de admissiune. Absolventii scóleloru practice sunt dispensati de acésta conditiune.

Art. 16. La fia-care scóla regionala, gubernulu dà diece stipendii de 500 lei fia-care eleviloru, cari s'au distinsu in scólele practice si cari se destina a servi in invetiamentulu agricolu celu puçinu cinci ani.

Titlulu III.

Scól'a superióra de agricultura.

Art. 17. In scól'a superióra se voru preda cursurile urmátóre:

- Agricultura generala si comparata.
- Economia rurala.
- Legislatiunea agricola si dreptulu administrativu.
- Zootechnia.
- Zoologia si veterinaria.
- Botanica.
- Economia forestiera si silvicultura.
- Constructiuni.
- Topografia.
- Chimia si phisica generala si agricola.
- Technologia agricola.
- Mineralogia si geologia.
- Orticultura si comptabilitatea.

Art. 18. Gubernulu pentru acésta scóla va fondá 20 stipendii de câte 720 lei fia-care pe anu.

Art. 19. Se voru primi in scól'a superióra de dreptu aspirantii cari voru fi absolvitu liceulu si elevii cari voru fi trecutu cu successu scól'a regionala; éra prin concursu aspirantii cari voru indeplini conditiunile programului de admissiune.

Art. 20. In fia-care anu cei [d'ántaiu duoi elevi ai scólei voru fi insarcinati, cu spesele statului, cu o missiune de studii in tiéra sau in strainatate.

Durata missiuniloru nu va trece preste 2 ani.

Art. 21. Pe lângă mosi'a Herestreu, pe care este astadi stabilita scól'a de agricultura, se va infintia o scóla practica de agricultura si orticultura.

Titlulu VI.

Scóla de silvicultura.

Art. 22. Se infintieá o scóla de silvicultura pentru formarea de agenti silvici; ea se va asedia pe unu domenu de ale statului, pe care se voru afla paduri mai variate.

Se afecta 100 hectare padure destinata a servi la demonstrarea practica a sciintiei forestiere si 200 hectare in campie pentru invetiamentulu practic, semenarei si plantarei padurilor, precum si crescerea si cautarea lor.

Art. 23. In scóla de silvicultura se preda: Economia forestiera.

Cultur'a padurilor.

Botanica.

Zoologia.

Mineralogia si geologia.

Fisica.

Chimia si tehnologia forestiera.

Arpentagiulu.

Constructiuni forestiere.

Legislatiunea forestiera si dreptulu administrativu.

Elemente de agricultura si contabilitate.

Art. 24. Durat'a studiului e de 3 ani.

Conditiiunile de admisibilitate sunt aceleasi cá pentru scólele regionale de agricultura.

Art. 25. Statulu va intretinea 30 de stipendisti.

Stipendiulu va fi de 500 lei pe anu.

Judetiele si particularii potu trimite elevi in acésta scóla, platindu anualu stipendiulu de 500 lei.

Art. 26. Elevii cari voru termina cu successu invetiamentulu teoreticu si practic, voru fi luati cu preferintia in serviciulu statului.

Titlulu V.

Dispositiuni generale.

Art. 27. Functiunile de professoru in scólele de agricultura de ori-ce gradu si in scóla de silvicultura se dau prin concursu.

Art. 28. Concursurile se voru face inaintea unui juriu numitu de ministru de agricultura.

Art. 29. Invetiamentulu agriculturii si silviculturii este pusu sub imediata ingrijire si priveghere a ministeriului de agricultura, care e datoru in fia-care anu se presinte corpurilor legitóre o dare de séma de lucrarile si progressele facute in tóte stabilimentele de invetiamentulu agricolu si silvicu.

Art. 30. Se voru putea infintia, dupa trebuintia, unulu sau mai multi revisori ai scólelor de agricultura si silvicultura.

Scólele practice de agricultura voru fi puse sub privegherea comitiilor agricole din judetie.

Art. 31. Retributiunea personalului invetiatoru in scólele de agricultura si silvicultura va fi corespundietóre cu aceea a personalului invetiatoru pentru scólele primare, secundare si superióre.

Art. 32. Programele invetiamentului, numerulu cursurilor, modulu de admissiune alu elevilor, dobândirea certificatelor si diplomelor si ori-ce alte dispositiuni privitóre la invetiamentu se voru determina printr'unu regulamentu de administratiune publica.

Art. 33. Regulamente de adminstratiune publica voru determina modulu de executare alu legeri de faciá.

— Unulu dintre cerculariele domnului mitropolitu primatu relativu la adunari de preoti (despre cari se atinse ceva si in Nr. 75 alu „Observ.“), suna dupa „Ortodoxulu“:

Calinicu

cu mil'a lui Dumnedieu, arhiepiscopu si mitropolitu alu Ungro-Vlachiei, primatu alu Romaniei.

Cucerniciloru protoierei si preoti ai eparchiei nóstre, daru voue si pace dela domnulu si mantuitorulu nostru Isusu Christosu, éra din partea smereniei nóstre archipastoresci binecuventare.

Tóta cetatea ce se imparechédia (se desbina) intre sine, nu va putea sta, a disu domnulu si mantuitorulu nostru; si, totu celu ce nu aduna cu noi, risipesce. Este unu mare interessu alu dusmaniloru vediuti si nevediuti ai bisericei, se desbina sf. cetate, se smulga si se risipésca dela staululu domnului, nu numai oile cele cuventatóre, ci si pe pastori; cá-ci scrisu este: batevoiu pastoriulu si se voru risipi oile turmei.

Inercarea de a desbina oile cuventatóre este mai veche, si nu s'a crutiatu nimica spre a propaga si implanta in poporu indiferentismulu religiosu, recéla cátra biserica si chiaru despretiulu si necredinti'a. Totudeuna, in trecutulu puçinu departatu, s'a tinsu a se pune o desbinare intre scóla si biserica, pentru-cá cei cu carte, cei luminati si

care trebuia se luminedie pe altii, se póta odata afirma necredintia in poporu. Spre acésta, s'au facutu tóte sportiarile, s'a desvoltatu in tineretu numai mandria spirituala, si nu numai s'a parasitu dar s'a si combatutu crescerea buna, crescerea in sentimente si exercitii religióse, calificându-o pururea cu terminulu de bigotismu.

Dar religiositatea fiindu adincu sadita in inim'a poporului romanescu, si dusmanii bisericei nemultiu-mindu-se cu cucerirea terenului intr'unu chipu atâtu de latentu (pe incetulu), s'au folositu, mai alesu la ocaziuni de lipsuri si nenorociri pe tíera, a presenta poporului biserica si clerulu cá o povara insupportabila, de care ar trebui se se scuture. De aci resentimentulu cátra preoti si servitorii altariulu in genere; de aci recéla cátra biserica. La acésta recéla a contribuitu fórte multu si amesteculu preutiloru in certurile politice si de partidu, in care, credemu noi, au fostu trasi totu in scopulu perfidu de a-i desbina de poporu.

Nici cu acésta n'au fostu multiamiti inimicii bisericei; dupa seceta morala si alte calamitati, trebuia resboiulu, trebuia mórtea intre nenorociti suferindi; trebuia cá clerulu, apasatu sau lasatu in parasire, se se desbine si se se sfasie intre sine. Mana anticrestina, mana sacrilega care operédia astadi acestu reu, mai mare de cátu tóte relele, este bine simtita, bine cunoscuta barbatiloru cari conducu afacerile tiei si ale bisericei. Nenorocirea in sa cá nu simtiescu, nu cunoscú tocmai acei ce ar trebui se cunósca si se simtiésca: clerulu de miru, preutimea mai alesu, care este intrebuintiata cá unu instrumentu orbu, nu numai contra bisericei, ci si contra patriei, contra celoru mai vitale interese nationale.

Éca ce ne face, iubitoru, se ve adressamu si acésta smerita carte pastoralá. Suntemu datoru a ve lumina asupra marelui periculu, suntemu datoru a ve deschide ochii asupra catastrofei ce amenintia biserica in genere, si mai multu inca pe cucerniciile vóstre! Ve indemnamu dar se faceti o ochire, se treceti in revista istoria generala a lumii, din tóte locurile si din tóte timpurile, si se aflati: pututu-s'a casciga ceva bunu si stabilu prin desbinare? Intielegemu cá o mana de ómeni, deosebiti singuri din intunereculu ignorantiei sau a relei credintie, se fi luptatu cu energie contra celoru ai sei chiaru, si se isbutésca a infige susu si tare stindardulu adevérului si alu dreptatiei. Dar nu intielegemu nici cum, cá aceeași mana de ómeni, inrolati sub acelasi stindardu, profesandu acelési principii, jurandu aceeași credintia, se se desbine intre ei pentru motive inchipuite si se dea ocaziune dusmanului comunu de a castiga victoria, si a intra in cetate fára lupta si in aplausele invinsiloru!

Tocmai in asemenea imprejurare suntemu noi, iubitoru. Pe candu si st. sinodu, si fia-care din ierarhii bisericei in parte, si cucerniciile vóstre, cu plangerile ce ati adressatu noue si guvernulu in diferite timpuri, si insusi guvernulu, isbutisemu impreuna a se lua in tratare proiectulu de lege pentru imbunatatirea sórtei clerului, si pe candu numai timpulu si alte cestuni grele care nu s'au pututu amana, au facutu se se intardie realisarea faptului pe deplinu, cucerniciile vóstre, intetiti de cei ce cauta pete in sóre si mai alesu de cei interessati a pescui in apa turbure, venitii se sfidati si sinodu, si canóne, si ierarhie si guvernulu, numai cá se se cheme cá imitati pe altii. Ati auditu de congrese si vreti se parodiati pe altii, fára a ve întreba daca sunteti in aceeași necesitate, in acelési conditiuni, si mai alesu daca aveti de urmaritu unu scopu care se se póta realiza, si care nu se realisédia numai din caus'a unor pedici injuste.

Dar ve intrebamu, care ve este necesitatea? Lipsa in care ve gasiti, trebuintia de ameliorarea pozitiei materiale? Apoi acésta n'o scimu, n'o simtimu cu totii? Candu vre-odata vi s'a interdisu dreptulu de a petitiona? N'ati petitionatu si la noi si la guvernulu? Petitiunile care le-amu primitu dela cucerniciile vóstre in diferite timpuri, si din diferite locuri, nu ne-amu grabitu ale comunica guvernului in originalu, insocindu-le in totudeuna de rugaciuni calduróse in favórea causei ce urmariti? Nu aveti dreptulu a ve plange si prin publicitate? Nu v'ati plansu, si nu ve plangeti candu voiti si de câte ori voiti? Ei bine, pentru ce adunare in congressu? Contra cui voiti a lupta? Contra sinodului? Dar elu nu are nimicu materialu in man'a sa, cá se-i puteti smulge. Contra guvernului? Acésta v'ar injosi caracterulu, fára se puteti trage celu mai micu profitu. Noi nu putemu lupta in contra guvernului; suntemu datoru a ne ruga pentru guvernulu; si guvernulu ne va da totu concursulu seu numai candu ilu voru erta imprejurarile si candu va vedea

cá suntemu unu elementu de ordine si bine-facitoriu statului si natiunei. Si óre nu este datoru nóstra, a clerului, a da pilda de asteptare si rabdare?

Ve mai intrebamu, sunteti in aceleasi conditiuni cu negutorii, cu plugarii, cu artistii, cu medicii, etc. pentru-cá se ve adunati in congrese? Dar noi avem o disciplina, avem santele canóne, carora trebuie se ne conformamu; si in privintia acésta noi clerulu nu ne putemu compara de cátu cu armat'a. Precum in armata ide'a de congressu ar fi nenorocita si chiaru ridicula, totu asia si la cleru. Preutimea nu se póte misca de cátu in directiuni canonice, si numai sub conducerea capiloru sei; spre a face intruniri, trebuie se fia convocati, sau in asia numitele sínóde nationale, sau in sínóde Eparchiale, si numai atunci candu ceru trebuintiele si nevoile strictu eclesiastice si nicio data fára capii clerului. Afara de alte st. canóne care prescriu raporturile dintre diferitele trepte ierarhice, si care amenintia cu catherisire pe preutul ce ar indraşni se contra-dica sau se defaime pe episcopulu seu, canonulu 39 alu santiloru apostoli merge cu rigorea pána a interdice preutiloru si diaconiloru ori-ce lucrare fára a consulta pe episcopulu si a capata aprobare sau bine-cuventare. Éca cum suna acelu canonu: „Presviterii si diaconii fára socotinti'a episcopului nimicu se seversiesca; cá-ci elu este caruia i s'a incredintiatu poporulu domnului, si dela care se va cere cuventulu pentru „sufletulu lor.“

In fine, daca ne intrebamu care este scopulu adevératu ce urmariti, nu vedemu de cátu intunericu si confusiune; amu puté dice chiaru amagire. Vreti se reusiti a ve imbunatatati sórta. Apoi acésta atárna nu dela congrese, ci dela corpurile legiuitóre si dela gubernulu; si nu vedeti óre, cá reu-voitorii, indemnându-ve a face manifestatiuni nechibsuite, nu ve apropie, ci ve departédia, nu ve imbunédia, ci ve instreinedia si de gubernulu si de tiara?

Daca scopulu ve este resturnarea actualei legi sinodale, cá se luati si cucerniciile vóstre parte in sinodu, cereti prin petitiuni; nu faceti larma zadarnica; cu acésta nu veti indupleca nici natiunea, nici guvernulu. Din contra, veti fi respinsi, cá unu elementu de turburare si desordine. Óre capii clerului v'au impeditatu vre-odata de a petitiona si in acésta privire? Nu ve este cunoscutu óre, cá legea actuala sinodala este vointi'a tiei, si numai guvernulu si tiar'a o potu modifica? Si nu se póte modifica de cátu tñéndu-se séma de santele canóne si avendu in vedere si constitutiunile eclesiastice ale toturor natiuniloru ortodoxe. Cui vreti se impuneti dar cu manifestatiunile violente?

Aveti in vedere se acaparati inaltele trepte ierarhice? Scimu cá si cu acésta ve magulescu dusmanii bisericei. Dar cine v'a pusu vre-o stavila si in acésta privintia? Óre astadi nu sunt mai pe jumetate dintre ierarhii tiei, din sirurile cucerniciloru vóstre? Negresitu in conditiunile prescise de santele canóne; si óre se póte trece alaturea cu acele conditiuni? Cine crede acésta, este mai naivu de cátu toti naivii, si cine o sustine, este unu mare amagitoriu.

Sunteti incantati póte de siren'a care ve promite a dou'a casatorie a preutiloru. Dar nu ve uitati se vedeti cá biserica nóstra orthodoxa este unica cea mai liberala in privirea casatoriei preutiloru? Daca se intempla nenorociri familiare, aceste, dupe intielépt'a economie a santei nóstre constitutiuni, se compensédia cu dreptulu ce-si capata persón'a lovita, de a se radica pána la cele mai inalte trepte ierarhice. Pe langa aceste, cum aru crede cineva cá acésta questiune se póte deslega fára deliberatiunea si hotarirea unui sinodu ecumenicu? Noi Romanii suntemu o mica particica a bisericei ecumenice ortodoxe; si de aceea nu putemu hotari singuri in asemenea questiuni, fára a ne rupe dela corpulu celu mare si fára a deveni schismatici.

Ve rugamu dar, iubitoru preoti, se ganditi seriosu la demarsi'a ce voiti a lua. Ea ar fi, precum vedeti, si contra canóneloru si contra chiaru a constitutiunii tiei nóstre, care garantédia santele canóne. Éca si constitutiunea cum se esprima la articolulu 21:

Aliniatulu 3. Religiunea ortodoxa a resaritului este religiunea dominanta a statului Romanu.

Aliniatulu 4. Biserica ortodoxa Romana este si remane neatarnata de ori-ce chiriarchie streina, pastrandu'si in sa unitatea cu biserica ecumenica a resaritului in privintia dogmeloru.

Aliniatulu 5. Afacerile spirituale canonice si disciplinare ale bisericei ortodoxe Romane, se voru regula de o singura autoritate sinodala centrala, conformu unei legi speciale.

In vederea celoru ce precedu, ve prevenimu, iubitoru preoti, pentru ultim'a óra, cá se nu dati

ascultare dusmanilor bisericeii. Si pentru că nimene dintre cucerniciile vóstre se nu se póta vre-odata desvinovati cu nestiintia legiloru positive. Noi ne facemu datoría a ve reaminti circulara santului sinodu, precum si doue circulare ale nóstre ce vi le-amu adresatu prin protoiereii respectivi, si ve sfatuimu parintesce, si ve ordonamu a ve opri dela ori-ce manifestatiune anti-canonica si contrara constitutiei.

Ve prevenimu mai alesu, pentru a ve feri de ori-ce responsabilitate si pedépsa, ce si biseric'a si guvernulu voru fi siliti, si voru avea dreptulu a ve infige atátu cucernicieii vóstre, câtu si compliciloru, pentru o asemine manifestare, in care biseric'a n'ar vedea de câtu o calcare de lege si o eresie, éra guvernulu o rescóla si incercare de a atenta la pacea si siguranti'a statului.

Nu ve purtati de nenorocitele capete ale patimasiloru politici, care v'au alesu astadi cá calu de batae, pentru-cá se ve arunce departe mane, candu nu voru mai avea trebuintia de voi. Ati mai patitu asia!

Nu pregetati a despretui si sdrobi rusinósele sfaturi ce ve dau câtu-va renegati oculti, cari perdiendu tóta onórea si pudórea, voiescu se ve traga cu ori-ce pretiu in cét'a loru, sau celu puçinu se ve smulga celu de pe urma banu, prin nutirea pasiuniloru nedrepte contra clerului monachalu, si contra autoritatiei legale. Ar fi o mare rusine pentru cleru in genere, cá preutimea se astepte ceva bine dela cei ce au lapadatu si calcatu in picióre sacrele institutiuni bisericesci.

Luati aminte dar de voi insive si de turm'a care v'a incredintiat'o Dumnedieu.

Charulu domnului nostru Isusu Christosu si dragostea lui Dumnedieu si tatalui, si comunicarea santului duchi, se fia cu noi cu toti.

(Fára data.)

† Calinicu.

Din Franci'a.

— In capital'a Franciei s'a intemplatu in 29 Septembrie o demonstratiune atátu de scandalósa si totuodata semnificativa, precum nu o ar fi asteptatu mai nimeni in Europ'a. Tinerulu rege Alfonso alu Spaniei dupace vediuise in Vien'a pe imperatulu si pe famili'a imperiala din care este si consort'a sa, caletori si la Homburg, unde se aflá imperatulu Wilhelm, pentru manevre si pentru desvelirea colosalei statue ce representa pe Germani'a, proiectata inainte cu 12 ani si ridicata estimpu in regiunea numita Niederwald in presentia suteloru de mii de germani. Cu acea ocaziune betranulu imperatu facú tinerului rege onórea de a'lu numi colonelu proprietariu alu unui regimentu de ulani, care se afla din intemplanu in garnisóna la Strassburg. Este adeca o datiu vechia a monarchiloru, cá in semnu de amicitia sau de buna vecinatate si incredere se'si faca acésta onóre de a se numi coloneli la câte unu regimentu si a se decora unii pe altii. Atátu si mai multu nimicu. Acésta scire scóse din tóta moderatiunea pe o parte a locuitoriloru din Paris si pe mai multe diarie, cá adeca de ce se priméscá regele Spaniei rangulu de colonelu germanu tocma dela celu mai inversiunatu vrasmasiu alu Franciei. Se scie inse fórté bine, cá de ex. ducele de Vales principele de corón'a Britaniei, amicu alu parisieniloru si Leopold regele Belgiului inca au rangulu de coloneli germani.

Intr'aceea regele Alfonso decisese a merge acasa in adinsu pe la Paris, spre a da proba cá elu respecta si pe o republica cá si pe o monarchia. Betranulu presiedente Grevy, ministrii si alti barbati de rangulu esisera la gara spre a primi pe regele; candu colo multimea de poporu ilu intimpiná cu fluieraturi si cu strigari de ulanu nemtiescu. Este o lege stravechia, cá ospetele care'ti intra cu pace in tiér'a ta sau in cas'a ta, trebuie se'ti fia cá o persóna sacra. Parisianii cunoscuti in tota lumea de ómenii cei mai urbani, au calcatu asta-data regul'a vechia si tóte regulele buneii cuviintie, sau si mai curatu, ei s'au pórtatu fórté mojiéscé. De ce? Erau orbiti de ura cátra totu ce este germanu, si de acea isi versara foculu asupra regelui Spaniei. Asia se rapesce uneori multimea pána la nebuni'a de legatu.

In alta di presiedentele Grevy mergéndu la regele Alfonso ia cerutu ertare in numele Franciei, l'a inviatu si la unu prandiu stralucitu datu in onórea Mai. Sale. Regele a primitu, apoi a trei'a di a plecatu la Madridu, unde locuitorii l'au intimpinatu cu adeveratu entusiasmu pentru tinnt'a sa plina de tactu.

Francesii facu fórté reu, cá de candu au adoptatu form'a regimului republicanu, dau asia desu cu pumnulu in falci tocma poporeloru de rassa

latina. Pe romani iau vetamatu de mórté in congressulu dela Berlin priu ministrulu Walington, care iau apesatu greu in cestiunea jidoviloru si prin Barere in cestiunea danubiana; pe italieni atáta iau chicanatu, pána ce iau impinsu cátra Germani'a; in fine isi batura jocu si de suveranulu Spaniei. Ce e dreptu, tóte diariele serióse din Franci'a condamna in termini fórté asprii portarea mojiéscá a plebei din Paris.

Sciri diverse.

— (Alegeri de functionari.) In siedinti'a congregatiunei municipiului Sibiu din 8 Octobru 1883 se voru ocupa cu alegere la postulu de pretore pentru cerculu Cisnadii si postulu de pretore adjunctu pentru cerculu Sebesiului.

Competentii au se'si inaintedie suplicele instruite conformu art. de lege I din a. 1883 dlui presiedinte alu comisiunei candidatore.

— (Donatiuni la biseric'a si scóla.) Ni se scie din comitatulu Solnocu-Doboca, cá dupace onoratulu dn. Petru Murasiu Sireganulu ajutase la zidirea bisericeii din Taurea cu 50 fl. v. a., mai midiulocise si dela unu consangénu alu seu repausatulu Ilie Moldovanu din Sireagu o donatiune de 111 fl. v. a. pentru scól'a de acolo, éra mai de curendu dete totu dsa 20 fl. v. a. ajutoriu scólei din Taurea.

Exemplulu dlui P. M. Paru potea imita prea bine alti romani din comitatele Clusiu, Turd'a, Solnocu-Doboca etc. multu mai avuti decâtu dsa, proprietari de mósii mari, cari platescu dela câte 270, 300, 350, 400 pána si 700 fl. contributiune directa, se numera prin urmare intre locuitorii cei mai bogati cu titlu de virilisti, precum se póte vedé din catalógele alegatoriloru publicate mai de curendu in fiacare comitatu. Intre proprietarii mari vedemu cu mare placere si câteva preoti si protopopi romanesci, cá totu atátea probe respectabili, cá cei ce alérga si muncescu, au si potu avé in acésta tiéra. Ardeleniloru inse, romani, unguri si sasi li s'a prefacutu óresicum in a dou'a natura a se totu vaiera cá de saracia estrema.

— Societatea de lectura „Julia“ a junimei romane universitare din Clusiu si au tinutu prim'a siedinti'a in 11/22 Septembrie a. c., in care comitetulu s'au constituitu pe anulu academicu 1883/4 in modulu urmatoriu:

1. Presiedinte: dl. Aurelu Isacu, avocat; 2. vice-presiedinte: Juliu Grecu, medicinistu an. III; 3. secretariulu internelu: Augustinu Chetianu, juristu an. III; 4. secretariulu externelu: Georgiu Prunasiu, medicinistu an. II; 5. cassieriu: Georgiu Mog'a, medicinistu an. II; 6. bibliotecariu: Demetriu Cosmulei, filosofu an. III; 7. membrii de incredere: J. Elechesiu, medicinistu an. I, Jacobu Butnariu, juristu an. III si Georgiu Triponu, juristu an. I.

— (Cól'a de contributiuni marinimóse pentru cei prin focu nefericiti din comun'a gr.-or. Órd'a de josu.) Numele contribuatoriloru: Mironu Romanu, mitropolitu 5 fl., br. Ursu 5 fl., Nicolae Popu 2 fl., Jacobu Bologna 2 fl., Ilar. Puscariu 3 fl., P. Dunca 3 fl., P. Hania 2 fl., M. Lázár 2 fl., Nicanoru Fratesiu 2 fl., Zaharia Boiu 2 fl., Popescu 2 fl., P. Rosca 1 fl., dr. Moga 1 fl., dr. D. Barcianu 1 fl., Parteniu Cosma 2 fl., Badila 1 fl., Popu, avocat 1 fl., E. Brote 2 fl., J. Racuciu 1 fl., Grigorie Mateiu 3 fl., Albin'a 2 fl., D. J. Crisianu 1 fl., pr. Anton Bechnitz 1 fl., Minerva Brote 1 fl., (Cineva) 1 fl.

— Blasiu. (Societatea de lectura a studentiloru pe 1883/4). In 8 Septembrie a. c. la 4 óre p. m., presiedintele societatei m. o. d. professoru Ales. Uilacanu, prin o cuventare a deschisu siedinti'a. Dupa acea s'au processu la alegerea oficialiloru, si anume: a) de vice-presiedinte s'au alesu stud. cl. VIII-a jun. Br. Hodosiu, b) de notariu stud. cl. VIII-a Ambrosiu Chetianu, c) de bibliotecariu stud. cl. VIII-a Petru Suciu, d) de redactoru la fói'a societatei „Filomel'a“ stud. cl. VIII-a Nicolau S. Sierbanu, e) de cassariu stud. cl. VII-a Jovitia Babuti, f) de vice-bibliotecariu stud. cl. VII-a Octavianu Popu.

Jun. Brutu Hodosiu, Amb. Chetianu
v.-pres. not. societ.

Corespondentie particulare ale „Observatoriului.“

Alba-Julia, 28/16 Septembrie 1883.

(Militaria). Cu dorinti'a animei mele vinu eu, de si camu tardiu, cá se aducu la cunoscenti'a lectoriloru dvóstra un'a din acelea sciri placute, de care se póte bucura si romanulu.

Asia se intemplá la Alba-Julia in a 23/11 l. c. candu bataillonulu 4 alu regimentulu Nr. 50 dejá sta cá se plece la Bosni'a, cá generosulu si renumitulu domnu

colonelu Merta, comandantele acestui regimentu, dupace elu insusi tinu una vorbire oficiariloru acestui bataillonu, se adressá cu urmatoriele cuvente cátra intregulu bataillonu, traduse si rostite in limb'a romana prin dlu capitanu Margineanu.

„Soldati!“ Majestatea Sa Imperatulu a destinatu un'a parte a regimentulu — bataillonulu 4 — cá se mérga la Bosni'a, la unu servitiu camu destulu de greu.

De nu ar avé Majestatea Sa deplin'a si neconditiunat'a incredere in abilitatea si vivacitatea regimentulu, de siguru cá atunci Majestatea Sa nu ar fi facutu asta alegere. Bataillonulu 4 dara, carele va veni in situatiuni fórté serióse, se póte cá si in contactu cu inamiculu, va sci a estima asta destinare si totudeauna o va considerá cá una distinctiune extraordinaria pentru intregulu regimentu. Eu sunt convinsu, cá fiacare de intre voi se va sergui de a satisfacé preinaltei increderi.

Fidelitatea cátra preinalt'a casa Imperatésca este unu bunu stramosiescu alu regimentulu; voi veti tiné nevatemata asta fidelitate totudeauna si in tieri departate. Coragiulu vi este innascutu; tóte resbelele, tóte luptele la cari regimentulu a luat parte, ne o dovedescu asta pre deplinu. Voi veti arata dara cá aveti una ánima de a stá barbatescu si in contra celoru mai curagiose si vigoróse popóra. Invetiatur'a militara a vostra e garantata, cá veti sci a ve portá la ver-ce impregiurare.

Voi veti intrá in o tiéra, carea a fostu distrusa sute de ani si in care este a se face inca ordine; veti intrá in una tiéra, in carea omogenitatea cu patri'a nóstra inca nu a prinsu radecine. Problem'a vóstra, datoriti'a vóstra va fi dara de a insuflá simpatie pentru noi la locuitorii acelei tieri, de a conlucrá la prosperarea ideei de omogenitate cu patri'a nóstra cea mare. Spre asta este necesariu a desvolta tóte virtutele militari si a observa disciplina stricta. Eu sunt fórté convinsu cá veti face totulu spre a se ajunge scopulu acesta.

Cugetati pururea la aceea, cá sórtea vostra va de-steptá resunete vivaci aici la regimentu, cá vomu consenti fórté ferbente cu ursitele voastre. Se nu uitati nici-odata, cá onorea vóstra este si a nóstra, cá sunteti datori parintiloru si antecesoriloru vostri, cari au adusu regimentulu la onóre, de a tiné necurmatu renumele si glori'a regimentulu.

Mergeti dara cu Ddieu cátra destinulu vostru, si noi, cari remanemu aici, ve poftimu cele mai bune in venitoriu!“

Toti ascultatorii soldati si una multime de poporu fura fórté emotionati de efectulu acestei vorbiri, in feciele romaniloru nostri crediuem a vedé pe repositii eroi dela Salva, Romuli, Parva si Neposu si pe cei de prin muntii Abrudului si Crisiului, cari sciusera a se luptá si a-si versa sangele pentru alu loru Imperatu si pentru tron. Spiritulu acestora mai este inca viu in romanimea noastra, de aceea sunt si eu prea convinsu, cá toti din acestu regimentu, cá si cei din celealte regimente romane, candu va sosi necesitatea, voru sci si ei a se luptá pentru alu nostru augustu Imperatu; si ei voru fi „perseveranti si statornici in credinti'a jurata“, cum si mósii si stramosii loru. Predominatu de aceste sentimente petrecuiu si eu acestu bataillonu pána la gara. Ilu mai insocia una multime de poporu, care din ce in ce se mai inulti. Music'a regimentulu cantá pe drumu unele marsiuri si asia sosiramu la gara, unde dejá asteptase una alta multime de poporu, exclusivu cetateni din Alba-Julia.

Gar'a se implé de poporu intru-atátu, încátu abia te poteai miscá dela unu locu pana la altulu. Parentii, fratii si sororile, incarcati de remasitie de ale pornitoru soldati, i vedeai plini de tristetia standu anca langa puii si fratiilor loru si dandu-le mai câte unu sfatu si vorbe bune pentru venitoriu in strainatate.

Suná clopotulu a dou'a óra, inca una imbraciosiare doioáa, o sarutare ferbente si apoi junii soldati se urcara in vagóne, esclamandu urari si vivate celoru remasi in patri'a loru.

Nu mai durá multu si dupace clopotulu suná si a trei'a óra si locomotiv'a dete o fluieratura petrundietóre, trenulu se puse in miscare; éra si incepura urarile si vivatele soldatiloru, astadata cu atáta potere esite din telerile pepturi, in câtu ti'se pareu cá de ar fi fostu ferestrelu inchise, aceste se ar fi spartu, cá vocea uratoriloru se-si faca imediatu cale pana la urechile tatiloru si mameloru, fratiloru si sororiloru. Music'a carea pána acum cantase diferite melodii, intoná „Hora dela Sinaia“ si asia se dusera junii eroi cátra destinulu loru, lasandu pe ai loru cu cele mai ferbenti oftari de a-i revedé câtu de curendu si sanetosii.

V. Mitioni,

Preturile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

2 Octobru st. n. in Sibiu:

Grán, dupa cualitati	1 hectolitru fl.	8.—8.80
Grán, amestecat	1 „ „	6.80—7.80
Secara	1 „ „	4.80—5.20
Papusiou	1 „ „	5.60—6.—
Ordiu	1 „ „	5.60—6.30
Ovesu	1 „ „	3.—3.40
Cartofi	1 „ „	1.30—2.20
Mazare	1 „ „	8.—10.—
Linte	1 „ „	10.—12.—
Fasole	1 „ „	5.—6.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	74.—76.—
Untura (unsóre topita)	50 „ „	70—72
Carne de vita	1 „ „	42—44
Oua câte 10	1 „ „	20—25

Editoru si redactoru responsabile: G. Baritiu.
Tipariulu lui W. Krafft.